

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

התיאטרון דיווח על סיטוריו של הבימאי גרשון פלוטקין מתיאטרון התיאטרון הקאמרי. בשער הגליון: משרד ראש הממשלה. טדי קולק.

גליון. העולם הזה, שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הקדיש כתבת-שער נרחבת לחיסול שבועונו של מנג'וני-החושך. בכתבה סקירה מקפת, שסירטה את הגורמים השונים שהפעילו את השבועון, שמטרתו העיקרית היתה להכניש ולהפיל את העולם הזה. בכתבה זו הובא גם סיפורם של עורכי "רימוך", המשוררים שלמה טנאי ודוד אביזן, חזי לופן ודוד שמיר. תחת הכותרת, "עשור: נגולה השערוריה בצמרת הפקידות שאירגנה את חגיגות-העשור של המדינה. מדור

★ פינחס לבון נגד "סולל בונה" ★ מילחמות ספרדיות

עיתונות נוסעת על חשבון התכופים ★ בכור שיטריח על סהר

גזה הבאי נחמדל באמאם עת' מתגלה-החושך

"רימוך"

את המשל
מיר פולק
בכתיבת העמודים
מיר בא
400 אגד תר"ד
דפוס המסד
על שנת' חג
כיצד נח
הח"ב המסד

העולם הזה: 1076
תאריך: 14.5.1958

טובול בא, אכל ושתה, כירך ונאם, והבטיח להפנות מעתה ואילך את זרם התרומות הנדיב לסניף הירושלמי, לפי כתובתו של אלישר. שרהמישטרה שיטריח שמע על האורח החשוב כאחור. הצ'קים העלולים להישלח ליריבו הירושלמי, הראיגו אותו. הוא מיהר למרכז מפא"י, משך מקופת המיפלגה כמה מאות לירות, גייס לעזרתו את מנהיג השכונות מנחם כהן, קישט את מועדון בוסתן ושיגר מישלחת נכבדים למלוגו של טובול. גם המסיבה השנייה היתה מוצלחת מאוד. הזמרת נורה משולם שרה, שיטריח נאם, המומנים קראו לחייו, וטובול הבטיח לתרוב. מישרד "ועד העדה הספרדית" נשאר סגור כמקודם. רק הצ'קים מארגנטינה ימשיכו לבוא כסידרם.

עיתונות

שני מיטענים

יש רכבים רבות לרכישת דעת-קהל במדינת ישראל. במאבק המר בין שמואל (סס"י) רובינר ובין יצחק רוקח, שליט המועצה לשיווק פרי הדור, נוסו כמעט כולן — מסיכות-עיתונאים, מודעות אטיפות-עם. החודש הגיעו שני הצדדים לאמצעי יעיל הרבה יותר. ראשונים היו אנשי המועצה לשיווק. הם רגילים לשלוח תפוזים לחוף-לארץ, בתיבות ובארגזים. עתה עלה בדעתם שכראי הרכה יותר לשלוח עיתונאים. כי אלה, אחרי שבילו חופשה נעימה על חשבון המועצה, בוודאי יהיו אסיר-תורה בעתיד.

המועצה לא רצתה לבזבז את כספה (שהוא כספו של ציבור הפרדסנים) על סתם עיתונאים. היא נשאה עיניה אל עורכי המדורים הכלכליים בעיתונות היומית, הכותבים את המאמרים על הנושאים השנויים במחלוקת בינה ובין רובינר. לפני חודש הוזמנה המועצה על העורכים-הכלכליים של דבר, הבוקר, ידיעות אחרונות, גרוזלם פוסט ומעריב לסיור על-גבי אגניית נוסעים לאורך חופי היסדהיכון, לתערוכת בריסל ולונדון. המטרה המוצהרת: חקר עבודת השיווק, אם ישתזפו העורכים בניתיים בשמש האכזיבית ויבלו חופשה נעימה. הרי זה משונה. חבל רק שהסיוור נרך אחרי שהסתיימה עונת ההדורים, ולמעשה לא היה כמעט מה לראות ולחקור באותן ארצות שנכללו במיסגרת הסיוור. **מפרס מול אונייה**. אולם רובינר לא טמך ידו בצלחת. השבוע הגיע הכשורה הנעימה לשורה של עתונאים בכלכליים בעיתונות היומית, שלא זכו בסיוור הראשון. המומין הראשי היה "המכון לאירייה טובה יותר", שהרוח החיה בו אינו אלא רובינר עצמו. המכון הזמין על חשבוננו את כתבי גרוזלם פוסט, למרחב לעצטע נייעס, הארץ ומעריב לסיור מוטס בארצות הים התיכון, אירופה המערבית, ארצות סקנדינביה, קנדה, קליפורניה ופלורידה. תוך בילוי חופשה נעימה זו יוכלו הכתבים, אם יהיו מעוניינים בכך, להתעניין גם בעציות אריזה.

● ח"כ חרות יחנן באדר, על דרישתם של הציונים הכללים (כניום: הליברלים בליכוד) להעמיד את מנהיגם פרץ ברנשטיין בראש הרשימה המאוחדת: "אחרי שהציונים הכלליים עמדו בליכוד על מועמדותו, אני מקווה שלא יורירו אותו מראשות הרשימה שלהם לכנסת בכחירות הבאות."
● מבקר הקולנוע רם עברון, על הסרט-היפאני רחוב החריפה, העוסק בבעיית הנות: "הבעייה העתיקה ביותר בעולם — בעיניים הצרות ביותר בעולם."

סגור במשך כל השנה. רק אחת לארבע שנים, כהתקרב מועד הבחירות, פותחים העסקנים, פקידים מפא"י ברוכס, את דלתות המישרד. הם פורשים נייר ירוק, חדש ונקי על השולחנות, צובעים מחדש את השלט ברחוב נחלת-בנימין, ומתחילים לנהל את תעמולת הבחירות המיפלגתית בקרב עדתם. סירי-עבודה אלה לא היו ידועים לתייר יעקב טובול, מראשי העדה הספרדית בארגנטינה ומראשוני התורמים למגבית הספרדית, שאת כספיה רואגים העסקנים להוציא מסניפי הרואר

והלל הן, מנהל סולל בונה. מהצד השני, שני האישים הם חוליליב, אולם המאבק היה מר ואכזרי. לבון הקים אפוזיציה פנימית נגד הן, סיכסך בין סולל בונה ובין חברת מקורות, הסתייע בלוי אשכול ופינחס ספיר, שהבינו את הסכנה. הסיכוב הראשון נגד סולל בונה נסתיים בנצחון לבון. הענק פורק לחתיכות קטנות יותר, התלויות בלבון. עתה החל המאבק נגד תנובה, שבראשה עומד נחום ורלינסקי, ונגד המשביר, בהנהגת יעקב אפרס.

מפלאות

מהפכת האנטי-מונהלים

כאמצע מילחמת העולם השנייה פירסם קומוניסטי-שלעבר בשם ג'יימס ברנהאם ספר אשר עשה רושם עמוק בעולם כולו. תחת השם

נאצר במוסקוה נשיא מצרים, נסאל עבד-אל-כאד עומד במכונית בין ניקיטה כרושצ'וב והנשיא קלימנט

גם מבלי לטרוח לפתוח את מישרד הוועד עצמו, טובול, ציוני ותיק ונאמן, בא לישראל לחגיגות העשור. כיום השני לבואו הוציא מחפציו את פינקס הכתובות, רשם לפניו את הכתובת לפיה הוא משגר את הצ'קים השמנים, החליט לבקר את חבריו לעדה בישראל. המישרד היה סגור. טובול התאכזב מאוד. "המשרד סגור לרגל חגיגות העשור", הסביר לו אחר מידידיו, שלא רצה לגלות לאורח את האמת המרה. **שתי מסיבות**. טובול לא נשאר מאוכזב זמן רב. שימעו של התייר הנדיב הגיע עד לירושלים. אליהו אלישר, יריבו הוותיק של השר בכור שיטריח, עט על המציאה. הוא הזמין את טובול לכרת-שימחה במלון המלך דויד בירושלים.

העובד המעביד. תוצאות מאבק זה, שאינו מוטלות בספק, אינן משנות למעשה את מהות המשק ההסדרותי. הקרב נתון על השילטון בו, לא על עצם אופיו. כאשר התכוננה מפא"י השבוע למושב השני של ועידתה, יתן לדבר ביטוי מובהק. בסיכום הכלכלי, הושם הדגש על העובדה שהמיפלגה היא כיום נציגה של מעבידים, הרבה יותר מאשר נציגה של עובדים. משום כך נדרשו סניפי המיפלגה לשכנע את חבריהם, כי על הפועלים להגדיל את פיריון עבודתם ולוותר על העלאת שכרם, כי העלאה כזאת תיפגע קודם-ככל כבושר-ההשקעה של המשק ההסדרותי. ההצעה אחרת: להוציא את מיסיה-העקיפין מחשבון מדר יוקרה-מחייב, כדי שעלייה המיסים למימון מנגנוני הפקידים לא תגרור אחריה עליית השכר. קבע עלון של מיפלגת פועלי ארץ-ישראל: מרבית העובדים מועסקים במשק הציבורי או בהסדרות... מאבק להעלאת השכר (הוא) מאבק להגדלת התצרוכת על חשבון ההשקעות!"

המהפכת המנהלים ביסס ברנהאם את הידיעה, כי מישטר העתיד לא יהיה שייך לא לקאן פיטליסטים ולא לפרולטריום, אלא למעמד המנהלים. כוונתו היתה בעיקר למנהלים בתי-החרושת והחברות הכלכליות, בשיתוף עם שאר מנהלי המנגנונים. הטענה המרכזית: מי ששולט על הכלכלה למעשה הוא השולט בחברה. בשבועות האחרונים הגיע לשיאו בישראל תהליך שאפשר לקרוא לו בשם התפוף. מהפכת האנטי-מונהלים. זה המסע הגדול של עסקני הממשלה וההסדרות, בהנהגת פינחס לבון ובתמיכתו האילמת של דויד בן-גוריון, בכוונה לחסל את המעמד השליט בהסדרות. מעמד זה הוא בעל כוח עצום. הוא שולט על כ-150 אלף מישפחות, המוציאות את לחמן מן הטראסטים ההסדרותיים, האיגודים הממ' שלתיים (שההסדרות שותפה בהם) וההתיישבות העובדת. הוא מורכב מקבוצה קטנה של אנשים, שיכלו להשלות את עצמם כי כבוא היום — אחרי פרישתו של בן-גוריון מן השילטון ופתיחת מילחמת היורשים — תהיה להם עמדת-מפתח. **מילחמת הוליהלב**. אולם במאה ה-20 לא היה עוד מיקרה שבהתנגשות בין הכוח הפוליטי ובין הכוח הכלכלי — ניצח הכוח הכלכלי. פינחס לבון, שליט ההסדרות, הבין את חשבון המנהלים. הוא החליט לקחת את הכוח הזה לידי שול, כקלף במאבק העתיד. היריבים הגדולים היו פינחס לבון מהצד האחד

אנשים

● שרהמישטרה בכור שיטריח, על המפ' קחהכללי של המישטרה שפוטרו: "סהר יושב כבר עשר שנים בתפקידו, וזה קשה. מילא ככנסת, אפשר לשתב אילן, עשרים-שלושים שנה. אבל לא במישטרה!"

עדות

אורח חשוב מאוד

מישרדו של "ועד העדה הספרדית" בתל-אביב